Xornada de formación para os centros PROA +
sobre o deseño e implementación dun Plan Estratéxico de Mellora
no curso 2022/2023

Santiago de Compostela
17 de xaneiro
de 2023

Avaliación da escola inclusiva: cuestionario e guía.

Fernando Carrasco Mera. Inspector de Educación.

NEE

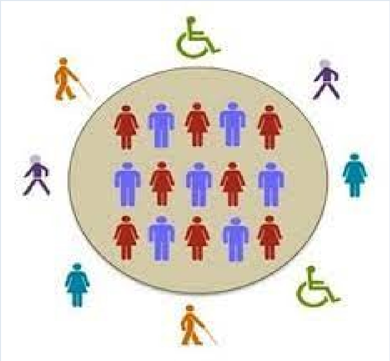

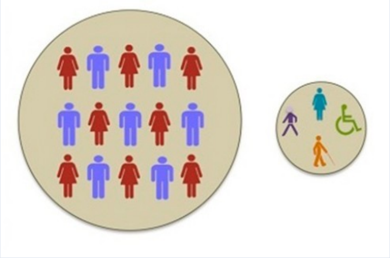

XUNTA DE GALICIA | CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E UNIVERSIDADES
Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU
GOBIERNO DE ESPAÑA MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL
Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

Lei	Denominación alumnado	Atención educativa
Ley 14/1970, de 4 de agosto, General de Educación y Financiamento de la Reforma Educativa.	Deficientes e inadaptados.	Exclusivamente centros específicos
Lei 13/1982, de 7 de abril/ de integración social dos minusválidos	Minusválido	Integración escolar/ educación especial
Lei Orgánica 1/1990, de 3 de outubro, de Ordenación Xeral do Sistema Educativo.	Discapacitado. Alumnado con necesidades educativas especiais.	Integración e normalización. Centros específicos.
Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.	Discapacitado. Alumnado con necesidade específica de apoio educativo. Alumnado con necesidades educativas especiais.	Normalización e inclusión. Unidades e centros específicos.

Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. (Texto consolidado)
Título II Equidade na educación.

ANEAE Alumnado con necesidade específica de apoio educativo
(requiren una atención educativa diferente á ordinaria)

- **Necesidades educativas especiais.**
- **Atraso de maduración.**
- **Trastornos do desenvolvemento da linguaxe e da comunicación.**
- **Trastornos da atención.**
- **Trastornos da aprendizaxe.**
- **Descoñecemento grave das linguas da aprendizaxe.**
- **Situación de vulnerabilidade socioeducativa.**
- **Altas capacidades intelectuais.**
- **Incorporación tardía ao sistema educativo.**
- **Condicions persoais.**
- **Condicións de historia escolar.**

Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. (Texto consolidado)

NEE Alumnado con necesidades especiais
(Afronta **barreiras** que limitan o seu acceso, presencia, participación ou aprendizaxe)
(require apoios e atencións educativas específicas)

- **Discapacidade.**
- **Trastornos graves da conduta.**
- **Trastornos graves da comunicación e da linguaxe.**

Declaración Universal dos Dereitos Humanos (1948, art.26) recolle que "toda persoa ten dereito á educación [...] e que esta se dirixirá ao pleno desenvolvemento da personalidade e a fortalecer o respecto aos dereitos humanos e ás liberdades Fundamentais [...]"

Convención da ONU sobre os Dereitos das Persoas con Discapacidade, de 2006, adica o seu artigo 24 ao dereito á educación desde unha perspectiva de dereitos humanos, de acordo co modelo ecolóxico da discapacidade, presente en toda a Convención, e de acordo cos seus principios xerais: respecto, non discriminación, participación e inclusión, igualdade de oportunidades.

Informe da UNESCO "Educación 2030 - Declaración de Incheon", establece no marco de acción para a realización do obxectivo de desenvolvemento sostible como principio básico, garantir unha educación inclusiva e equitativa de calidade e promover oportunidades de aprendizaxe permanente para todos e todas.

XUNTA DE GALICIA | CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E UNIVERSIDADES

Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU

GOBIERNO DE ESPAÑA | MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

Lei Orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación, establece que a adecuada resposta educativa a todo o alumnado concíbese a partir do principio de normalización e inclusión, entendendo que unicamente dese modo se garante o desenvolvemento de todos e todas, se favorece a equidade, e se contribúe a unha maior cohesión social.

Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, de 3 de maio, de educación, fai referencia a que a escolarización do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, debe asegurar a súa non-discriminación e a igualdade efectiva no acceso e permanencia no sistema educativo ordinario.

PROA+
Programa para la Orientación, Avance y Enriquecimiento Educativo

XUNTA DE GALICIA | CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E UNIVERSIDADES
Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU
GOBIERNO DE ESPAÑA | MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL
Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

Orde do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, de 3 de maio, de educación.

Un sistema educativo plenamente inclusivo e de calidade será aquel que garanta a atención de cada alumna e de cada alumno segundo a súa realidade persoal e social, o que significa, entre outros aspectos, que as medidas organizativas, as curriculares e a dotación de recursos se adapten ao que cada alumna e cada alumno necesiten.

É necesario un profesorado que pense e viva a escola desde a mente de cada alumna e de cada alumno. Só así se facilitará o desenvolvemento persoal e social do alumnado e se promoverá o seu acceso ao currículo en condicións de igualdade, nunha escola inclusiva, na cal conviven, se desenvolven e enriquecen alumnas e alumnos **diferentes,** contando cun **currículo flexible,** sobre todo no ámbito da **metodoloxía**, que proporciona a todas e a todos **espazos de participación, espazos de colaboración.**

PROA+
Programa para la Orientación, Avance y Enriquecimiento Educativo

Barreiras / Oportunidades a considerar e superar

A equidade, a inclusión e a igualdade de oportunidades son claves

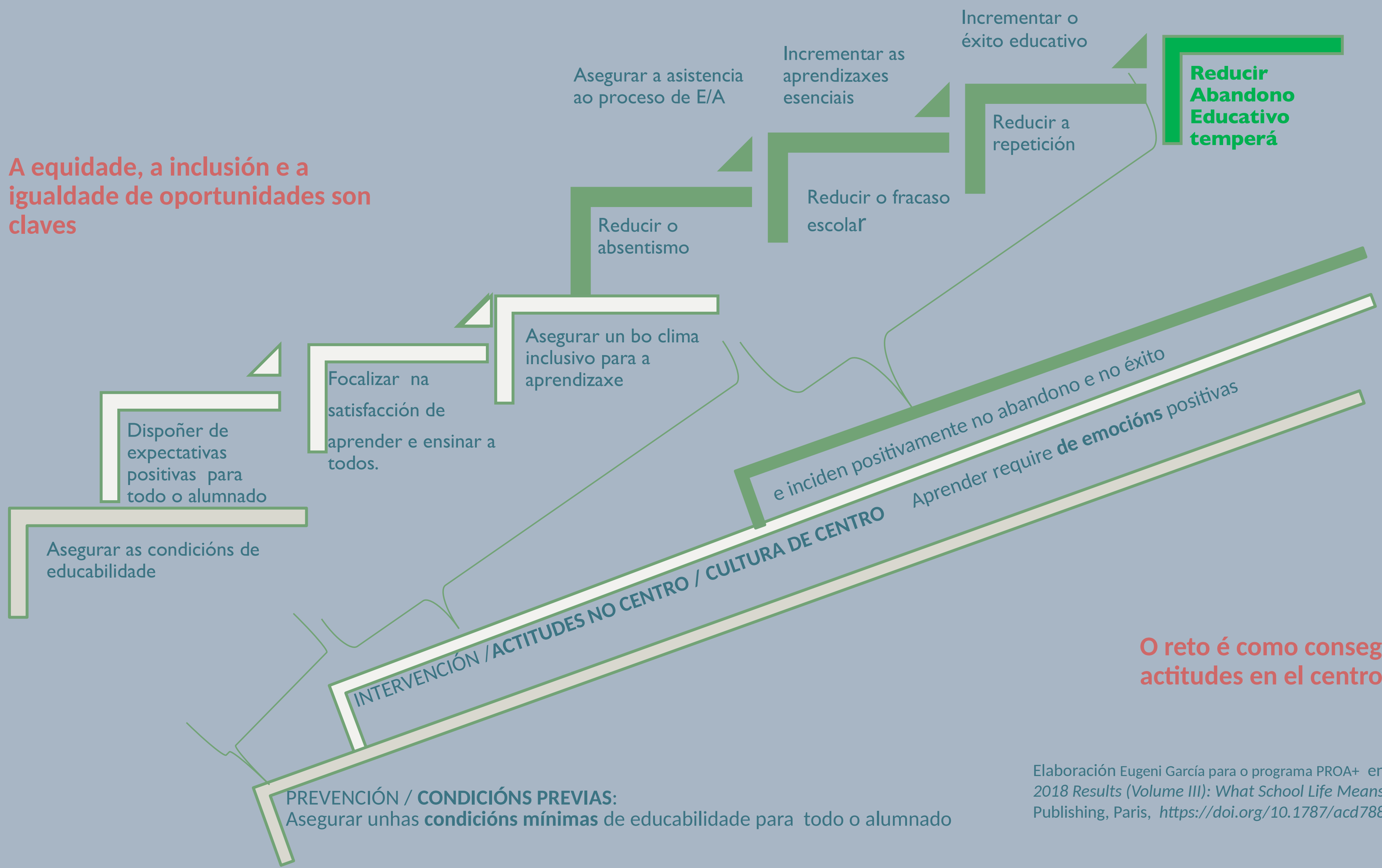

O reto é como conseguir cambiar as actitudes en el centro

Elaboración Eugeni García para o programa PROA+ en base a OECD (2019), *PISA 2018 Results (Volume III): What School Life Means for Students' Lives*, PISA, OECD Publishing, Paris, *https://doi.org/10.1787/acd78851-en*.

PROA+
Programa para la Orientación, Avance y Enriquecimiento Educativo

Que entendemos por diversidade?

É unha realidade social, e, polo tanto, unha realidade en cada centro educativo.

Realidade derivada da:

- singularidade biolóxica, psicolóxica, social e cultural de cada alumna e cada alumno,
- singularidade de cada familia,
- singularidade de cada unha das profesoras e dos profesores,
- particularidades de cada centro e de cada comunidade educativa no seu conxunto.

A resposta educativa a esa diversidade debe concretarse no **proxecto educativo**
PEM

Que entendemos por inclusión?

Proceso sen fin:

- **Participación das persoas .** (Tanto da comunidade educativa como doutras persoas ou estamentos.)
- **Reducción de todas as formas de exclusión e discriminación.**
- **Escola comprensiva dende a educación infantil, ata a educación secundaria.**
- **Enténdese como un valor para a acción.**

Que entendemos por inclusión?

- Enténdese como un valor para a acción
  - Currículum.
  - Metodoloxía.
  - Relacións persoais.

INCLUSIÓN

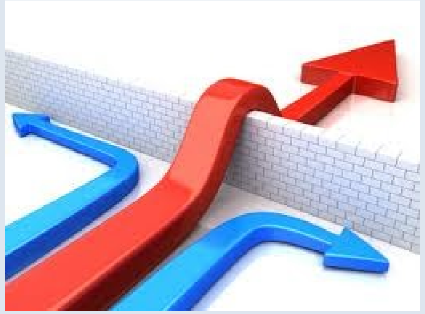

Que

BARREIRAS

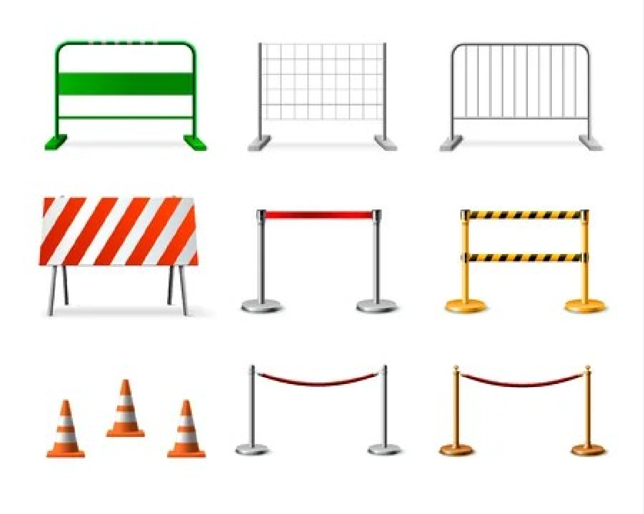

atopamos na nosa práctica docente?

O Cotiño
Est. Puxeiros-Mos
O Alpendre
Riba
A-55
AP-9
A Porteliña
Campo de Fútbol
As Baloutas
TAPERIA Baxiña
AP-9
EP-2005
A-55
de

Mahou
70
70
09/12/2019 14:05:46

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E UNIVERSIDADES
Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU
GOBIERNO DE ESPAÑA MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL
Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

Dimensións dun centro inclusivo

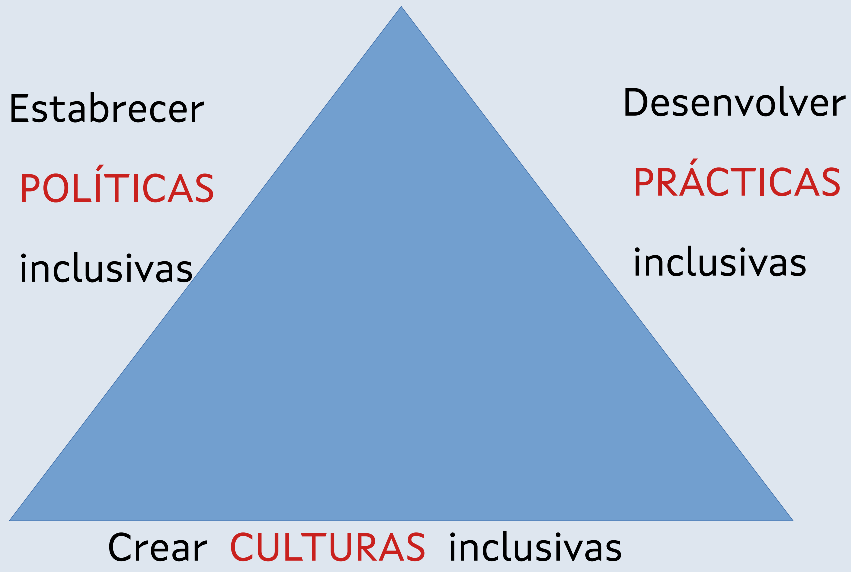

Dimensión A:
Creando culturas inclusivas
A1: Construíndo comunidade
A2: Estabrecendo valores inclusivos

Dimensión B:
Establecendo políticas inclusivas
B1: Desenvolvendo un centro escolar para todos
B2: Organizando o apoio á diversidade

Dimensión C:
Desenvolvendo prácticas inclusivas
C1: Construindo un curriculum para todos.
C2: Orquestando a aprendizaxe..

XUNTA DE GALICIA | CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E UNIVERSIDADES

Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU

GOBIERNO DE ESPAÑA | MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

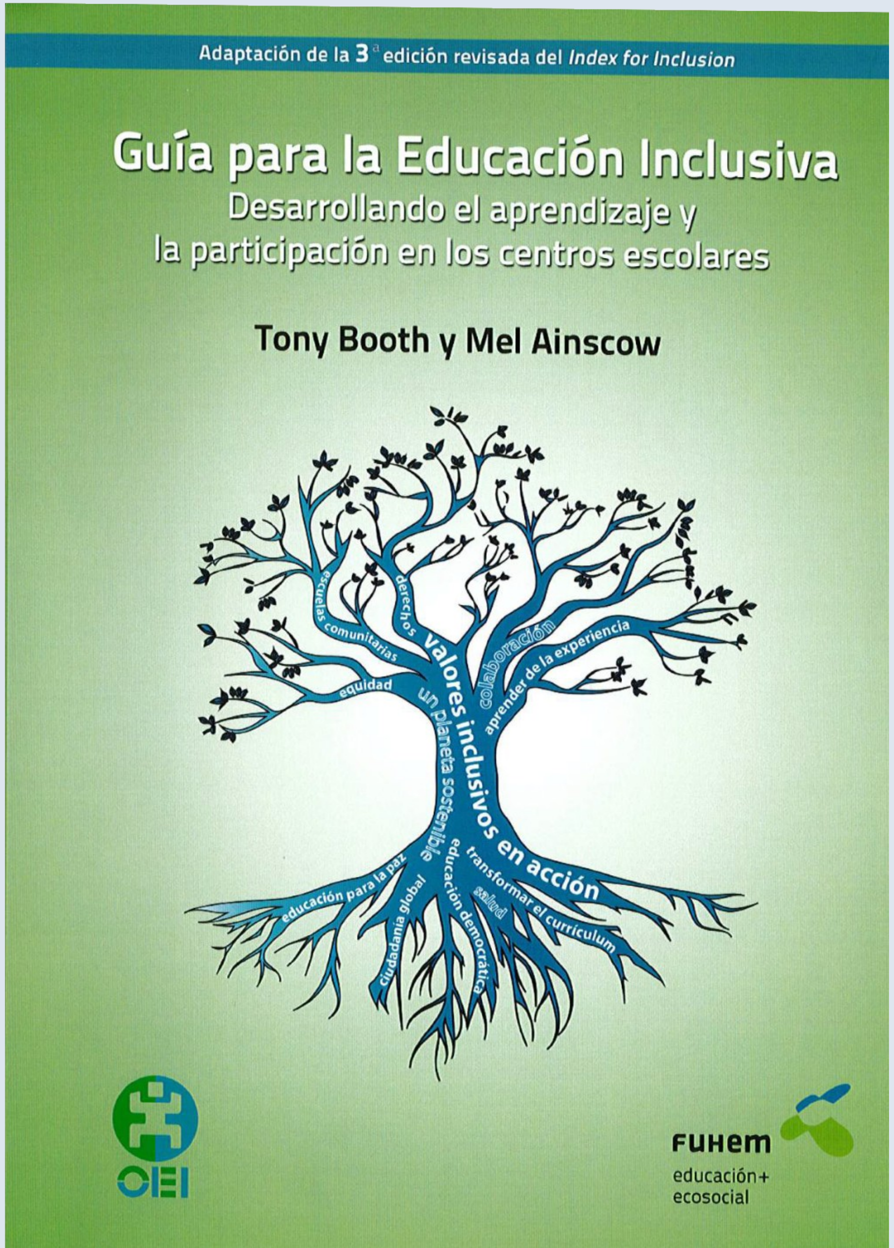

PROA+
Programa para la Orientación, Avance y Enriquecimiento Educativo

Cuestionario da escola inclusiva

- ***Creando culturas inclusivas*** : relacionado coa creación dunha comunidade educativa segura, acolledora e colaboradora.
- ***Establecendo políticas inclusivas*** : entroncado coas actuacións de mellora da aprendizaxe e de participación do alumnado.
- ***Desenvolvendo prácticas inclusivas*** : vinculado á realidade do alumnado no traballo diario e á súa análise, para poder observar o nivel de asimilación da cultura e das políticas inclusivas desenvolvidas polo centro.

Cuestionario da escola inclusiva

- Non todos os ítems están relacionados con toda a comunidade educativa.
- Deseñar, en colaboración co departamento de orientación e as titorías, unha enquisa que recolla toda a información necesaria.
- O contido de cada ítem pode sintetizarse nunha soa pregunta ou en varias.
- O formato que será o que o equipo dinamizador considere oportuno.
- Posibilidade de que no futuro dunha aplicación informática estatal.

XUNTA DE GALICIA | CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E UNIVERSIDADES

Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU

GOBIERNO DE ESPAÑA | MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

Cuestionario da escola inclusiva

1) Cuestionario para o equipo educativo y directivo.
2) Cuestionario para profesorado, familias e alumnado implicado no centro.
3) Cuestionario para o profesorado.
4) Cuestionario para as familias.
5) Cuestionario para o alumnado.

PROA+
Programa para la Orientación, Avance y Enriquecimiento Educativo

5. MARCO DE PLANIFICACIÓN PARA UNHA ESCOLA INCLUSIVA

Marco de planificación			
A – Creando culturas inclusivas			
A1. Construíndo comunidade		**A2. Establecendo valores inclusivos**	
Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):		Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):	
Que imos facer? (Facer referencia a unha actividade panca (AP) do catálogo que favoreza a mellora dos subapartados anteriores na medida do posible)			
B – Promovendo políticas inclusivas			
B1. Desenvolvendo un centro para todos e para todas		**B2. Organizando o apoio**	
Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):		Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):	
Que imos facer? (Facer referencia a unha AP do catálogo que favoreza a mellora dos subapartados anteriores na medida do posible)			
C – Desenvolvendo prácticas inclusivas			
C1. Construíndo un currículo para todos e para todas		**C2. Orquestando a aprendizaxe**	
Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):		Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):	
Que imos facer? (Facer referencia a unha AP do catálogo que favoreza a mellora dos subapartados anteriores na medida do posible)			

XUNTA DE GALICIA | CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E UNIVERSIDADES

Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU

GOBIERNO DE ESPAÑA | MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

Dimensión A - Creando culturas inclusivas			Total	ED	Prof	PAS	Fam	Alum	Conc
A1 Construíndo comunidade	1	Todas as persoas se senten acollidas no centro.							
	2	O profesorado colabora mutuamente.							
	3	O alumnado axúdase entre si.							
	4	O profesorado e o alumnado respéctanse mutuamente.							
	5	As familias colaboran e séntense implicadas no centro.							
	6	O profesorado e as persoas que compoñen o Consello escolar do centro traballan ben en conxunto.							
	7	O profesorado non favorece a un grupo de estudantes fronte a outros.							
	8	O centro escolar fomenta a comprensión das interconexións entre as persoas de todo o mundo.							
	9	As persoas adultas e o alumnado son receptivos á variedade de identidades de xénero.							

A2 Establecendo Valores inclusivos	4	A inclusión enténdese como unha maior participación de todos e todas.							
	5	As expectativas son altas para todo o alumnado.							
	6	O profesorado pensa que todo o alumnado é igual de importante.							
	7	O centro escolar rexeita todas as formas de discriminación.							
	8	O centro escolar promove a convivencia e a resolución pacífica de conflitos.							
	9	O centro escolar anima ao alumnado e ás persoas adultas á sentirse ben consigo mesmos/as.							
	10	O centro escolar contribúe á saúde do alumnado e das persoas adultas.							
	11	Outro:							

PROA+ Programa para la Orientación, Avance y Enriquecimiento Educativo

5. MARCO DE PLANIFICACIÓN PARA UNHA ESCOLA INCLUSIVA

<table>
<tr><th colspan="4">Marco de planificación</th></tr>
<tr><th colspan="4">A – Creando culturas inclusivas</th></tr>
<tr><th colspan="2">A1. Construíndo comunidade</th><th colspan="2">A2. Establecendo valores inclusivos</th></tr>
<tr><td>Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):</td><td>9</td><td>Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):</td><td>7</td></tr>
<tr><td colspan="4">Que imos facer? (Facer referencia a unha actividade panca (AP) do catálogo que favoreza a mellora dos subapartados anteriores na medida do posible)
A307 Tod@s aprendemos con y desde la diversidad. Súmate a la transformación</td></tr>
<tr><th colspan="4">B – Promovendo políticas inclusivas</th></tr>
<tr><th colspan="2">B1. Desenvolvendo un centro para todos e para todas</th><th colspan="2">B2. Organizando o apoio</th></tr>
<tr><td>Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):</td><td></td><td>Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">Que imos facer? (Facer referencia a unha AP do catálogo que favoreza a mellora dos subapartados anteriores na medida do posible)</td></tr>
<tr><th colspan="4">C – Desenvolvendo prácticas inclusivas</th></tr>
<tr><th colspan="2">C1. Construíndo un currículo para todos e para todas</th><th colspan="2">C2. Orquestando a aprendizaxe</th></tr>
<tr><td>Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):</td><td></td><td>Indicador inclusivo para mellorar (código do ítem do cuestionario):</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">Que imos facer? (Facer referencia a unha AP do catálogo que favoreza a mellora dos subapartados anteriores na medida do posible)</td></tr>
</table>

PROA+ Programa para la Orientación, Avance y Enriquecimiento Educativo

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E UNIVERSIDADES

Financiado por la Unión Europea
NextGenerationEU

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

Moitas grazas

PROA+
Programa para la Orientación, Avance y Enriquecimiento Educativo